

Parenting attitudes in different cultures and cultural integration of midwives' parenting care

 Ayça Demir Yıldırım,¹ Merve Ađar²

¹Department of Midwifery, Üsküdar University Faculty of Health Sciences, İstanbul, Türkiye

²Department of Pediatric Cardiology, Ümraniye Training and Research Hospital, İstanbul, Türkiye

ABSTRACT

Parenthood is a process that begins when individuals decide to have a child after marriage and a woman becomes pregnant. Culture is a fundamental element in the formation of the social environment and is all that human beings have created in the struggle for life. There are many factors affecting the child-rearing attitudes of families. Culture is one of these factors. Some parenting attitudes have emerged according to the cultural differences of families. These are known as authoritarian, democratic, neglectful, competent, overly tolerant, protective, and rejecting. The attitudes of parents affect children's lives positively or negatively. Within the scope of cross-cultural parenting attitudes, parenting attitudes differ in Asian, Indian, Japanese, Swedish, American, Uyghur, Russian, and Egyptian societies. The effects and consequences of parenting attitudes on children can be negative as well as positive. Counseling and education about parenting attitudes are necessary to eliminate negative consequences. In this respect, midwives, who accompany the process of becoming a parent from beginning to end, have a great burden. It is one of the responsibilities of midwives to provide education and counseling during the process of becoming a parent.

Keywords: Culture; midwifery; parental care; parenting; parenting attitudes.

Cite this article as: Demir Yıldırım A, Ađar M. Parenting attitudes in different cultures and cultural integration of midwives' parenting care. Jour Umraniye Peditr 2024;4(1):11–16.

ORCID ID

A.D.Y.: 0000-0001-8385-3954; M.A.: 0009-0000-3869-0279

¹Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

²Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Pediatrik Kardiyoloji Kliniđi, İstanbul, Türkiye

Received (Başvuru): 14.03.2024 **Revised (Revizyon):** 10.05.2024 **Accepted (Kabul):** 16.05.2024 **Online (Online yayınlanma):** 11.07.2024

Correspondence (İletişim): Dr. Ayça Demir Yıldırım. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.

Phone (Tel): +90 506 660 33 55 **e-mail (e-posta):** ayca.demir@uskudar.edu.tr

© Copyright 2024 by Istanbul Provincial Directorate of Health - Available online at www.umraniyepediatri.com

Farklı kültürlerdeki ebeveynlik tutumları ve ebelerin ebeveynlik bakımlarının kültürle entegrasyonu

ÖZET

Ebeveynlik, bireylerin evlilik sonrası çocuk sahibi olmaya karar vermesi ve kadının gebe kalmasıyla başlayan bir süreçtir. Kültür, toplumsal ortamın oluşumunda temel bir unsurdur ve insanoğlunun yaşam savaşımında yaratmış olduklarının tümüdür. Ailelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen birçok etmen bulunmaktadır. Bu etmenlerin başında da kültür gelmektedir. Ailelerin kültürel farklılıklarına göre bazı ebeveynlik tutumları meydana gelmiştir. Bunlar; otoriter, demokratik, ihmalkar, yetkin, aşırı hoşgörülü, koruyucu, reddedici olarak bilinir. Ebeveynlerin gösterdikleri tutumlar çocukların yaşamlarını olumlu veya olumsuz etkilemektedir. Kültürler arası ebeveynlik tutumları kapsamında; Asya, Hint, Japonya, İsveç, Amerikan, Uygur, Rus, Mısır toplumlarında ebeveynlik tutumları farklılık gösterir. Ebeveynlik tutumlarının çocuklar üzerinde olan etkileri ve sonuçları olumlu olduğu kadar olumsuz da olabilmektedir. Olumsuz sonuçların ortadan kaldırılması için ebeveynlik tutumları hakkında danışmanlık ve eğitim verilmesi gerekir. Bu bakımdan ebeveyn olma sürecine başından sonuna kadar eşlik eden ebelere büyük bir yük düşmektedir. Bireylerin ebeveyn olma sürecinde eğitim ve danışmanlık vermeleri ebelerin sorumluluklarındandır.

Anahtar Kelimeler: Ebelik; ebeveynlik; ebeveynlik bakımı; ebeveynlik tutumları; kültür.

GİRİŞ

Ebeveynlik, bireylerin evlilik sonrası çocuk sahibi olmaya karar vermesi ve kadının gebe kalmasıyla başlayan bir süreçtir. Başka bir tanıma göre ebeveynlik; çocuğun biyolojik ve fiziksel gelişiminin yanında duygusal, sosyal ve ahlaki yönlerden gelişmesini sağlayan ve bunun için uygun ortam sağlayan bireylere verilen isimdir (1). Kültür, toplumsal ortamın oluşumunda temel bir unsurdur ve insanoğlunun yaşam savaşımında yaratmış olduklarının tümüdür. Yine kültür, insanın düşünsel, inançsal, duygusal etkinlikleri sonucunda ortaya çıkan yaratılar, değerler ve kuşaktan kuşağa aktarılan davranışlar bütünüdür (2). Ebeveynlik rolü çiftlerin gebe kalmaya karar verme süreciyle başlamaktadır (3). Anne baba olmaya hazırlanan yetişkin bireylerin ebeveynlik tutumlarını etkileyen birçok etken vardır. Ailenin sosyo-demografik özellikleri, kültürel özellikleri, çocuğun yaşı, cinsiyeti, mizacı, anaokuluna gitmesi ve sağlık durumu, çocuk sayısı, aile tipi, anne-baba ilişkisi, anne babanın kendi yetiştiriliş tarzı bu etkenler arasında sayılabilir (4, 5). Bunların başında da yetiştiği toplumun kültürel yapısı gelmektedir. Ebeveynler kültürel farklılıklardan dolayı çocuklarına karşı farklı tutum sergilemektedir. Kültürel farklılıkların bilinmesi aileyi ve çocuk yetiştirme tutumunu anlamak için önemlidir (6). Bu bakımdan ebeveyn olma sürecine başından sonuna kadar eşlik eden ebelere büyük bir yük düşmektedir. Bireylerin ebeveyn olma sürecinde eğitim ve danışmanlık vermeleri ebelerin sorumluluklarındandır.

EBELİK VE KÜLTÜR

Göçlerin ve küreselleşmenin artmasıyla birlikte, sağlık hizmeti sunan profesyonellerin karşılaştığı kültürel çeşitlilik de artmaktadır. Özellikle ebeler gibi toplumun ana unsurlarına hizmet veren sağlık çalışanları, kültürel farkındalık ve uyum becerilerine sahip olmalıdırlar. Ebeler, kadınların sağlık hizmetlerine erişiminde kritik bir rol oynarlar ve farklı kültürlerle mensup kadınlara sağlık hizmeti sunarken bu kültürel çeşitliliği göz önünde bulundurmalıdırlar (7).

Ebe olarak çalışan sağlık profesyonelleri için, kültürel farkındalık önemlidir çünkü farklı kültürel pratikler, inançlar ve değerler sağlık hizmeti sunumunu etkileyebilmektedir. Kültürel bilgi, sağlık profesyonellerinin farklı kültürlerle mensup bireylerin sağlık algılarını ve ihtiyaçlarını anlamalarına yardımcı olur. Aynı zamanda, kültürel beceriler, sağlık hizmetlerinin kültürel olarak duyarlı bir şekilde sunulmasını sağlar ve bireyler arasında sağlıklı iletişim kurulmasına yardımcı olabilir. Kültürel duyarlılık, sağlık profesyonellerinin farklı kültürel arka planlara sahip bireylere saygılı bir şekilde yaklaşmalarını ve onların ihtiyaçlarına duyarlılık göstermelerini sağlar. Ayrıca, kültürel etkileşim düzeyi, sağlık hizmeti sunucularının farklı kültürlerle mensup bireylerle etkili bir şekilde iletişim kurmalarına ve işbirliği yapmalarına olanak tanır (8, 9).

Uluslararası Ebelik Konfederasyonu (ICM), ebelerin bireylerin ve toplumun kültürel özelliklerine duyarlı olarak bireylere bakım sunan sağlık profesyoneli olduğunu belirtmektedir. Ebelik; ana-çocuk sağlığı, toplum sağlığı yönüyle uygulama ağırlıklı olan ve bu nedenle de önemli görev ve sorumluluğu olan bir meslektir. Her toplumun gelenek, örf, adet ve inanışlarının ebelik uygulamalarına etkileri görülebilmektedir. Ebelerin, anne ve yeni doğan sağlığının korunması ve geliştirilmesinde kültürel farkındalık kazanarak, kültüre dayalı bakım vermesi gerekmektedir (7, 9).

Ebelik bakımı da, cinsel sağlık ve üreme hakları bağlamında etnik ve kültürel çeşitliliği ile adalet, eşitlik ve insan onuruna saygı etik ilkelerine dayanan sosyal, duygusal, psikolojik, manevi bütüncül ve devamlı özellikte olan bir süreci kapsamaktadır. Bakımın her aşamasında bakım verilecek birey, sağlık inanışları, iletişim özellikleri ve sağlığını kontrol etme mekanizmaları ile kültürel yönü düşünülerek ele alınmalıdır (9).

Bu bakımlar kapsamında ebeler sadece doğum sürecine odaklanmakla kalmazlar, aynı zamanda ebeveynlerin ebeveynlik rolüne hazırlanmalarında da önemli bir rol oynarlar. Ebeveynlik, çocuğun hayatında önemli bir dönüm noktası olduğu için ebeveynlere bu sürece hazırlık konusunda destek olmak önemlidir.

Ebeler, ebeveynlerin nasıl bir ebeveynlik tutumu sergileyeceklerini yakından incelemeli ve bu konuda eğitim vermeli veya rehberlik yapmalıdır. Bu, ebeveynlerin çocuklarıyla sağlıklı ilişkiler kurmalarına, onların gelişimini desteklemelerine ve aile içi iletişimi güçlendirmelerine yardımcı olabilir.

Ayrıca, ebelerin eğitici rolü, ebeveynlere kendilerine ve çocuklarına zarar verebilecek durumları açıklamak da dahil olmak üzere, aile içi güvenliğe ve çocukların sağlığına odaklanır. Bu, ebeveynlerin farkındalığını artırarak aile içi riskleri azaltabilir ve çocukların sağlıklı büyümelerine katkıda bulunabilir.

EBEVEYNLİK TUTUMLARI

Ebeveynlikle ilgili dünyada ve Türkiye’de birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların sonucunda; ebeveynlik tutumları, yaş, deneyim, etnik köken, eğitim seviyesi, sosyoekonomik statü ve kültür gibi birçok değişkene bağlı olarak şekillenmektedir (10). Kültürel anlamda her kültürün kendine özgü ebeveynlik tutumları vardır. Ebeveynlik tutumları; toplumdaki topluma, kültürden kültüre farklılıklar gösterdiği gibi, o toplumdaki aileler arasında da farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklarla da çeşitli ebeveynlik tutumları sergilenmektedir. Ebeveynlik tutumları, bireyci kültürlerde çocuk yetiştirirken bağımsız olma, benliğini ortaya koyma, kendini gerçekleştirme gibi özelliklere vurgu önem verilirken; toplulukçu kültürlerde ise topluma, gruba ve aileye uyum sağlayıcı değerlere ve bağlılığa önem verilir (11).

Yapılan çalışmalarda, disiplin, sorumluluk, bağımsızlık, sosyalleşme gibi birçok alanda anne baba tutumlarının kültürden kültüre farklılaştığı belirtilmiştir. Başka bir çalışmada kültürel bakımdan birbirinden farklı olan grupların, çocuklarına cevap verme ve onları destekleme biçimlerinin farklılaşmasına neden olan özelliğin eğitime karşı olan tutumları olduğu ortaya çıkmıştır (12). Sak ve ark.’nın (13) 2015’te yaptığı başka bir çalışmada da ebeveynlik tutumlarının yaşadıkları bölgeye göre farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Kore’de yapılan bir çalışmada, Batı kültüründe ebeveynler çocuklarını, duygularını ifade etmenin önemli olduğu özerk insanlar olarak yetiştirmeye odaklanırken; Doğu kültüründe ebeveynler, çocuklarını arzularını ve duygularını kontrol edebilecek yetenekte yetiştirmeye odaklanmaktadır (14). Lansford ve ark.’nın (15) yaptığı çalışmada ise; ebeveynler sosyal bağlarından etkilendikleri ve aynı zamanda zaman içindeki sosyal değişimi de etkiledikleri için, ebeveynleri anlamak için ebeveynlerin içinde yer aldığı kültürel ve sosyo-tarihsel bağlamların bilinmesi gerektiği öne sürülmüştür.

Kültürel farklılıklardan dolayı ortaya çıkan ebeveynlik tutumları farklı başlıklar altında değerlendirilmektedir. Bunlar:

Otoriter Ebeveyn Tutumu

Otoriter tutumda ebeveynler, çocuklar üzerinde otorite kurup onların düşüncelerini açıklamalarına, tartışmalarına izin veremeyen emir ve yasaklar koyarlar. Bu tutumu gösteren ebeveynler, çocuklarından hatasız davranmalarını bekler ve beklendik davranış sergileyemeyen çocuk cezaya maruz kalır (16). Otoriter

yaklaşım gösteren ebeveynlerin yetiştirdiği çocuklar; otorite altında ezilen, ürkek, her söyleneni yapan, kendinden beklenenden fazlasını yapan, otorite kalktığında isyankar ve kavgacı kişiliğe sahip bireyler olurlar (2).

Demokratik Ebeveyn Tutumu

Demokratik ebeveynlik tutumu, eşit ve paylaşımcı davranışların gösterildiği tutumdur. Ebeveynler, çocuklarına karşı koşulsuz sevgi ve bağımsızlık gösterip, onları ev ortamında yaşayan bir birey kabul ederek kararlara katılmalarını desteklerler (16). Demokratik aile tutumunda büyüyen çocuklar tasarlayıcı, girişken, fikirlerini beyan etmekten çekinmeyen, sorunlar karşısında farklı yollar izleyebilen, benlik saygısı yüksek kişiler olurlar (2).

Aşırı Hoşgörülü (izin Verici) Ebeveyn Tutumu

Baumrind’e göre, aşırı hoşgörülü tutumda olan ebeveynler, çocukların istek ve arzularını kabullenip, pozitif davranış sergilerler. Çocuklarına karşı sınırlılık getirmezler (6). Aşırı hoşgörülü ailede büyüyen çocuklar girdikleri her ortamda rahatlık arayacak ve bu rahatlığı bulamayınca aşırı huzursuz olacaktır (2).

İhmalkâr Ebeveyn Tutumu

İhmalkâr anne babalar, çocuklara karşı kontrol ve kabul seviyeleri oldukça azdır. İhmalkâr ebeveynler, çocuklarını aşırı ihmal ederler. Çocukların ihtiyaçlarını erteleme eğilimindedirler. Çocuğu tek bırakmakta, onu yok saymakta ve birey olarak değerlendirmemektedirler. Bu davranışlar sonucunda, çocuklar güven duygusundan yoksun kalarak yalnız kalmayı tercih etmektedir (2).

Yetkin Ebeveyn Tutumu

Baumrind’e göre, yetkin ebeveynler çocukları üzerinde kontrol kurmakla onlara olan sevgilerini gösterme arasında dengeli davranış sergilerler. Baumrind’e göre, yetkin ebeveynler herhangi bir konuda çocuklarını yönlendirirken mantık çerçevesinde yönlendirme yaparlar. Yetkin ebeveynlik tutumu sergileyen aileler bir sorunun nedenini sabırla açıklar (6).

Koruyucu Ebeveyn Tutumu

Koruyucu tutumda çocuk, koruyucu sınırlar altında aşırı özenle yetiştirilir. Çocuğun bağımsız düşüncelerine, spiritüel ve fiziksel alanda gelişimine negatif etkiye sahiptirler (6).

Mükemmeliyetçi Ebeveyn Tutumu

Mükemmeliyetçi ebeveyn tutumunu gösteren ebeveynler, kendi çocukluğunda yapamadıkları şeyleri çocuklarında görmeyi arzular. Çocuklar üzerinde kurulan kontrol yüzünden güven duygusundan mahrum ve başarısız olurlar (6).

Reddedici Ebeveyn Tutumu

Reddedici anne baba tutumu genellikle yasak ilişki sonrası meydana gelen veya planlanmayan gebelikler sonucu olan çocuklara gösterilen tutumdur. Bu tür bir yaklaşımla yetiştirilen çocuklar ilgisiz, sevgisiz bırakılıp umursanmazlar (6).

KÜLTÜRÜN EBEVEYNLİK ÜZERİNE ETKİLERİ

Çevre, kişiyi içinde bulunduğu zamana ve kültüre göre şekillendirmekte, bireylerin bakış açılarını, davranışlarını ve normlarını yaşadığı bölgeye göre şekil almaktadır. Ebeveynlik tutumlarının da bu farklılıktan etkilenmesi beklendiği bir durumdur (17). Steinberg, Lamborn, Dornbusch ve Darling; Chao, ebeveynlik tutumlarının ve uygulamalarının kültürel normlardan etkilendiğini savunmuşlardır. Bu ifadeler ek olarak Feldman da çocuk yetiştirmede kültürel değerlerin önemi ve ebeveynlik tutumları üzerindeki etkisinden bahsetmiştir (18).

Farklı kültürel değer ve eğitim seviyesinde olan ebeveynlerin, ebeveynlik tutumları farklılık gösterirken, bu farklılık sebebi içerisinde mensup olduğu dini değerler yer aldığı görülmektedir. Budist veya Taoist inancına sahip ailelerin diğer inançlara oranla daha az açık şefkat göstermesi bu duruma örnektir (6).

Çocukların aile içinde sosyalleşmesinde kültür farklılığının etkisi büyüktür. Örneğin, toplulukçu kültürel özelliğe sahip olan Türkiye’de, anne babaların çocuklarını övmekten daha çok, onların kusurlarını dillendirdikleri bilinmektedir. Bu ebeveynler söz hakkının geçmişte aile büyüklerinde olduğu bir toplumda büyüdükleri için çocuklarından da aynı şeyi beklemektedir. Çocuklarının cinsiyet rollerine göre erkeklerden daha çok kız çocuklarından itaatkar olmaları yönünde istekleri olduğu bilinmektedir. Çocukların aile büyüklerinin belirlediği kurallar çerçevesinde davranış göstermeleri beklenir ve yaşamlarının sonraki dönemlerinde aileyi yönetecekleri için erkek çocuklarına daha fazla özgürlük tanındığı bilinmektedir (6). Türk kültüründe spesifik aile yapısı ve özelliklerine bakılarak kendine özgü çocuk yetiştirme tutumları görülür.

Ebeler, ülkenin kültürüne özgü görülen ebeveynlik tutumlarını ve bunları etkileyen faktörleri göz önüne alarak hizmet vermektedir. Ebeveynliğe hazırlanan bireylerle danışmanlık hizmetleri verirken eğitim konu ve içeriklerine ebeveynlik tutumlarının kültüre özgü durumu ve sonuçlarını yerleştirmelidir. Böylelikle ebeler, aile kuracak yetişkinlere ebeveynlik beceri ve tutumları hakkında bilgi verilmesi ile daha sağlıklı nesiller yetişmesine önemli bir katkı koymaktadır.

FARKLI KÜLTÜRLERDE EBEVEYNLİK TUTUMLARI

Geleneksel kültürlerin çeşitliliği, ebeveynlik tutumlarına derin bir etki bırakmaktadır. Asya’dan Amerika’ya, Çin’den İsveç’e farklı coğrafyalarda yetişen bireylerin aile anlayışları ve ebeveynlik yaklaşımları büyük farklılıklar göstermektedir. Bu kültürel çeşitlilik, çocuk yetiştirme pratiklerinden aile içi ilişkilere kadar birçok alanda kendini göstermektedir.

Asya kültüründe kişiler arası ilişkiler büyük önem taşır. Asya kültürlerindeki temel değerlerden biri de aileye saygı göstermektir (4). Bir arada olma ve uyum göstermek kültürel normlar arasında önemli bir yere sahiptir. Bireysellik yerine aile daha büyük öneme sahiptir. Ebeveyn ve çocuk ilişkisi, eşler arasındaki ilişkilere göre daha fazla ön plandadır. Ailede sosyal kontrol sağlamak için utangaçlık ve saygısızlık kelimeleri kullanılır. Asya kültüründe çocukta kontrol sağlanması, ona bakım vermeyi ve ilgi gös-

termeyi temsil eder (2). Birçok araştırmacı, Asyalı ebeveynlerin Amerikan ebeveynlerle kıyaslandığında kontrol mekanizmasını daha fazla kullandıklarını savunurlar. Asyalı aileler, aile içi dayanışmayı güçlendirmek için çabalarken, bireysel özgürlüğü de desteklemeye çalışırlar (19). Yine kültürel değerler yanında kişisel gelişimin de önemini unutmamaktadırlar (18).

Çinli ailelerde hiyerarşik sistem hakimdir ve otoriter bir tutum söz konusudur. Çocuklardan ebeveynlerine karşı saygı gösterip itaat etmeleri beklenir. Çinli ebeveynler çocuk yetiştirirken güç kullanımını tercih eder. Çocuklar, duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde ifade edemezler (2). Cinsellik, dürtüler ve saldırgan davranışlar baskılanır. Çin kültüründe kız çocuklarından annenin yüklediği ev işlerini yapmaları, erkek çocuklarından ise babalarının olduğu gibi daha özgür hareket etmeleri beklenmektedir (4).

Hindistan’da insan gelişimi kavramında yaradılış, yetiştirmeden daha önemlidir. Çocuklar bazı kendine özgü özelliklerle dünyaya gelir ve yetişkinlikte gidilecek yollar onlar için önceden belirlenmiştir. Çocukların bir mucize olduğuna ve dünyaya temiz geldikleri görüşü hakimdir. Asya kültüründe olduğu gibi Hint kültüründe de ataerkil bir yapı ve hiyerarşik sistem vardır. Bu sistemde sosyal statüyü belirlemede yaş ve cinsiyet önemli etkidir (2). Ebeveynlerin otoritesi kültürel anlamda önemlidir. Çocukların yaşamlarında aldığı kararlar ebeveynlerinin kontrolü altındadır. Hindistan’da çocuklardan ebeveynlerine saygı ve bağlılık içerisinde yaşamlarını sürdürmeleri istenir (4). Erkek çocuklarının ev dışında sosyal bir hayatı vardır. Kız çocukları ise daha muhafazakar yetiştirilir (2).

Rus ebeveynlerinde çocuk yetiştirme tutumlarında otorite ve kültürel normlar hakimdir. Rus anneler çocuk yetiştirmede kendi annelerinden gördükleri yöntemleri uygulamaktadırlar (2). Rusya’da yapılan bir çalışmada babalar otoriter tutum sergilerken, anneler babalara oranla daha esnek tutum göstermektedir. Rus toplumu diğer toplumlardan farklı olarak kız çocuklarına daha fazla esneklik gösterildiği bilinmektedir (4).

İsveç kültüründe ebeveynler her anlamda şiddeti kabul etmemektedir. İsveç’teki ebeveynlerin geneli, çocuklarını sözel bazı kural ve kısıtlamalarla yönlendirerek yetiştirmektedirler. İsveç kültüründe eşitlikçi yapı vardır. Çocuklarda cinsiyet faktörü önemsenmeksizin eşitlik ve çocuk haklarına önem verildiği bilinmektedir (2).

Geleneksel tutumlara fazlasıyla önem veren Mısırlı anneler, çocuk yetiştirmeyi “iyi çocuk yetiştirmek insanın kendi elleriyle bir çiçek dikmesine benzer. Eğer çiçek kötüyse bu annenin hatasıdır” şeklinde ifade ederler. Aktarılan bu söz, çocuğun anneye ait olduğu ve çocuğun gösterdiği davranışlardan annenin sorumlu tutulduğunu belirtir (4). Mısırlı ebeveynler, kız çocuklarına itaatkarlığı aşılarken erkek çocuklarına cesaret aşılar. Aynı zamanda erkekler dış ortamda daha fazla yer aldıkları için onlara karşı koruma içgüdüleri beslerler (2).

Amerikan kültüründe ebeveynler demokratik tutumu gösterir. Bu kültürde çocuklar üzerinde ebeveyn kontrolü kızgınlık ve güvensizlik ile karşılaşmaz (4). Amerikan kültüründe çocukların kendi tercihleri önemlidir. Adolesan döneminde arkadaşları ile

yakın ilişkiler kurulur, yetişkinlik döneminde güven ilişkilerine sahiptirler (2). ABD’de yapılan bir araştırmada, Avrupa kökenli Amerikalı annelerin çocuklarında bireyselliği desteklerken Porto Rikolu annelerin, çocuklarının ailelerine itaat etmelerini beledikleri sonucuna varılmıştır (17).

Uygur Türklerinde, ataerkil bir yapı, gelenek ve göreneklere bağlılık vardır. Geniş aile kültürü devam eder ve evlenen çiftler ayrı eve çıkamaz, aileleri ile birlikte yaşamaya devam ederler. Uygur kültüründe erkek baba rolüne hazırlanıp ekonomik ihtiyacı karşılar, kız çocuğu ev ve çocuk yetiştirme işlerine bakar (6).

Japon kültüründe çocuk yetiştirme tutumu, eski Japon geleneğine dayandığı için izin vericidir. Çocukların yedi yaşına kadar kutsal alanda yaşadıkları bilincinde oldukları için çocuklara sınırlı koymazlar (4). Çocuklar toplumsal kuralları bilmiyorsa uygulamaları beklenmez (2).

TÜRKLERDE ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI

Türk toplumunda çocuk yetiştirme tutumlarına bakıldığında genel olarak otoriter tutumda davrandıkları görülmektedir. Otoriter tutum sergiledikleri için genellikle cezalandırma yöntemlerine başvururlar. Çocuklara doğruyu yanlış anlatan, onlarla iletişime geçen çok az sayıda aileler mevcuttur. Geleneksel Türk ailelerinde çocuklarına iyi bir gelecek vermek için çocuk yetiştirmeye ve onları sevmeye önem verirler. Bu kapsamda, genellikle ebeveynlerin kontrol edici ve koruyucu tutumları sergiledikleri bilinir (6).

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü (ATHGM, 2014) tarafından Türkiye ebeveyn tutumları araştırılmıştır. Çocukla ilgili değer ve algılara yönelik olarak Kağıtçıbaşı’nın (4) “Çocuğun Değeri” araştırmasında, ailelerin eğitim düzeyinin yükselmesiyle çocukların psikolojik iyiliklerinin daha çok arttığı ortaya çıkmıştır. Bu araştırma, aile ve çocuğun toplumsal değerlerden etkilendiğini de göstermiştir.

Türkiye’de son zamanda yapılan bir çalışmada, ebeveynlik tutumlarının geçmişte olan tutumlardan farklılaştığı gözlemlenmiştir. Bununla beraber, ebeveynlerin sosyo-ekonomik düzey ve eğitim seviyesinin yükselmesiyle çocuk eğitimine ve karakter oluşumuna daha fazla önem verildiği görülmüştür (20, 21).

EBELİKTE KÜLTÜREL FARKINDALIĞIN ÖNEMİ

Ebelik hizmetlerinin kültürel farkındalık açısından değerlendirilmesi, hem sağlık hizmeti sunanlar hem de alıcılar için kritik bir öneme sahiptir (22). Kültürel bağlam, ebeklik bakımının etkinliğini ve erişilebilirliğini belirleyen önemli bir faktördür. Ebeklik bakımı, kültürel farkındalığın artırılmasıyla birlikte, çeşitli kültürel arka planlardan gelen bireylere daha etkili bir şekilde hizmet sunabilir (23). Ebeveyn tutumları, kültürden etkilenme ve kuşaklara aktarılması nedeniyle toplum üzerinde büyük önem taşımaktadır. Olumlu ya da olumsuz ebeveyn tutumları, bebeklerin psikososyal gelişimlerini etkilediği gibi çocukluk dönemi duygusal gelişimini de etkilemektedir (24). Araştırmalar, olumlu ebeveynlik tutumlarının çocukların sağ-

lık, refah ve duygusal gelişimi üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir (25). Bu nedenle, ebeklik bakımında ebeveynlere yönelik eğitim ve destek programlarının önemi büyüktür. Kültürel farkındalığın sağlık hizmetleri sunumunda artırılması, kanıta dayalı uygulamaların etkin bir şekilde entegre edilmesini gerektirir (26). Ebeklik bakımında kültürel uygunluğun sağlanması, sağlık sonuçlarını iyileştirmek ve sağlık hizmetlerine erişimi artırmak için kritik bir adımdır (27). Kanıta dayalı ebeveyn eğitim programları, kültürel olarak duyarlı bir şekilde tasarlanmalı ve uygulanmalıdır (28, 29).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kültürel beklentilerin ve ebeveyn tutumlarının dikkate alınması, ebeklik hizmetlerinin kalitesini artırabilir ve sağlık sonuçlarını iyileştirebilir (8). Her kültürde, aile dinamikleri, çocuk yetiştirme değerleri ve beklenen davranışlar farklılık gösterebilir. Ebeveynlik bakımı, kültürel normlara, değerlere ve sosyal beklentilere sıkı sıkıya bağlıdır. Aşağıda, altı başlıkta ebelerin kültürel öğelerle ebeveynlik bakımının nasıl birleştirilebileceği hakkında bazı öneriler bulunmaktadır:

- Kültürel Hassasiyet ve Anlayış:** Ebeler, farklı kültürlerdeki ebeveynlik tutumlarına duyarlı olmalıdır. Her kültürün benzersiz özelliklerini anlamak ve saygı göstermek, etkili bir ebeveynlik destek hizmeti sağlamada önemlidir.
- Bireysel Farklılıkları Anlama:** Ebeveynlere yönelik eğitim programları, bireysel farklılıkları ve kültürel çeşitliliği içermelidir. Çeşitli kültürlerdeki aile dinamikleri ve ebeveynlik tutumları hakkında bilgi veren içerikler ile ebeler ebeveynlere daha etkili bir şekilde ulaşabilir.
- Çiftlere Özgü Planlamalar:** Ebeler hazırladıkları eğitim programları ve danışmanlık hizmetlerini, çiftlerin kültürel geçmişlerini ve değerlerini dikkate alarak hazırlamalıdır. Örneğin, geleneksel aile yapısına sahip kültürlerde, geniş aile destek sistemlerini içeren planlamalar yapılabilir.
- Kültüre Özgü Eğitim Materyalleri:** Ebeler eğitim materyalleri, farklı kültürleri yeterince temsil edecek şekilde tasarlanmalıdır. Görseller, örnekler ve senaryolar, çeşitli kültürlerden gelen ebeveynlere hitap etmelidir.
- Açık İletişim ve Karşılıklı Anlayış:** Ebeler, ebeveynlerle açık bir iletişim sürdürmeli ve karşılıklı anlayışı teşvik etmelidir. Ebeveynlerin kültürel bağlamda yaşadıkları zorluklar ve beklentiler konusunda duyarlı olunmalıdır.
- Toplum Katılımı ve Destek Grupları:** Ebeler, çeşitli kültürlerden gelen ebeveynlere yönelik destek grupları oluşturmalı ve bu grupların birbirleriyle deneyimlerini paylaşmalarına ve destek almalarına olanak tanımalıdır.

Yukarıdaki öneriler ile kültürel çeşitliliği anlama, saygı gösterme ve ebeveynlik bakımını bu çeşitliliğe uyarlamak için ebelere rehberlik edebileceği düşünülmektedir. Bu derleme, ebeklik bakımında kültürel farkındalığın ve kanıta dayalı uygulamaların önemini vurgulamaktadır. Gelecekteki araştırmalar, ebeveynlerin kültürel ihtiyaçlarını daha iyi anlamak ve ebeklik bakımını bu ihtiyaçlara daha iyi uyarlamak için gereklidir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Yazma Yardımı için Yapay Zeka Kullanımı: Beyan edilmedi.

Mali Destek: Yazarlar bu çalışma için mali destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Yazarlık Katkıları: Tasarım – MA; Denetleme – ADY, MA; Literatür Taraması – MA; Yazıyı Yazan – ADY, MA; Eleştirel İnceleme – ADY, MA.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared by the authors.

Use of AI for Writing Assistance: Not declared.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Authorship Contributions: Design – MA; Supervision – ADY, MA; Literature review – MA; Writing – ADY, MA; Critical review – ADY, MA.

KAYNAKLAR

- Yurdakul IK, Dönmez O, Yaman F, Odabaşı HF. Digital parenting and changing roles. *Gaziantep Univ J Soc Sci* 2013;12:883–96.
- Kaya AM. Farklı kültürlerdeki anne ve babaların çocuk tutumlarının değerlendirilmesi. Yüksek lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi; 2022.
- Entsieh AA, Hallström IK. First-time parents' prenatal needs for early parenthood preparation-A systematic review and meta-synthesis of qualitative literature. *Midwifery* 2016;39:1–11.
- Şanlı D, Öztürk C. Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları ve tutumlar üzerine kültürün etkisi. *Dokuz Eylül Üniv Hemş Fak Elektron Derg* [Article in Turkish] 2015;8:240–6.
- Gökler, R. ve Atamtürk, E. Change in parenting roles. *J Soc Pol Soc Work Stud* [Article in Turkish] 2021;2:151–77.
- Ayınuer D. Türkiye'de yaşayan Uygur ve Türk annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının karşılaştırması. Doktora Tezi, Karabük: Karabük Üniversitesi; 2021. [In Turkish]
- Altınkaya O, Amanak K. Ebelik öğrencilerinin kültürel duyarlılık ile kültürel beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniv Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi Folklorik Tıp Derg* [Article in Turkish] 2020;10:378–83.
- Yılmaz M, Yeni C, Avcı E, Uluk N. Aile sağlığı merkezlerin de çalışan hemşire/ebelerin kültürel duyarlılık ve kültürel beceri düzeylerinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniv Hemş Fak Elektron Derg* 2019;12:170–8.
- Aydemir H, Can HÖ, Tuna NO. Culture-based midwifery care in the prenatal period and the relationship of midwifery care to cultural care models. *Gevher Nesibe J Med Health Sci* [Article in Turkish] 2022;7:49–56.
- Eryörük BK, Özdoğru AA. Acculturation strategies and parenting attitudes among Belgian Turkish immigrants. *Üsküdar Üniv Sos Bil Derg* [Article in Turkish] 2021;12:107–34.
- Yüksel R, Demircioğlu H. A qualitative study on mothers' views on child rearing in different cultures: The case of Amsterdam. *Ordu Univ J Soc Sci Res* [Article in Turkish] 2019;9:171–87.
- Pektaş D, Demircioğlu H. (2017). Parental attitudes of Turkish mothers who are living in germany. *J Int Soc Res* [Article in Turkish] 2017;10:150–7.
- Sak R, Sak İŞ, Atlı S, Şahin BK. Preschool period: Parenting attitudes. *Mersin Univ J Fac Educ* [Article in Turkish] 2015;11:972–91.
- Lee H, Han JW. Analysis of parenting attitude types and influencing factors of Korean parents by using latent transition analysis. *Int J Environ Res Public Health* 2021;18:7394.
- Lansford JE, Zietz S, Al-Hassan SM, Bacchini D, Bornstein MH, Chang L, et al. Culture and social change in mothers' and fathers' individualism, collectivism and parenting attitudes. *Soc Sci* 2021;10:459.
- Alabay E. Investigation of parenting attitudes of parents whose children are at preschool age. *J Early Childhood Stud* [Article in Turkish] 2017;1:156–74.
- Masudah D. Kültürler arası adaptasyonda eğitim konumu ve anne katılımının rolü: Türkiye'deki Endonezyalı anneler örneği. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2019. [In Turkish]
- Aksoy AB, Kahraman GÖ. Parenting styles and parenting practices in Asia cultures. *Çukurova Üniv Sos Bil Enst Derg* [Article in Turkish] 2009;18:14–25.
- Yılmaz H. Turkish, Kyrgyz and Russian parents child-rearing attitudes: Cross-cultural comparison. *Manas J Soc Stud* 2018;7:613–35.
- Tezel Şahin F, Cevher FN. Türk toplumunda aile çocuk ilişkilerine genel bir bakış. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi* 38. ICANAS, Ankara, Türkiye. 2007.
- Demirel G, Kaya N, Doğaner A. The effect of intercultural approaches of midwifery students on the level of compassion and empathy. *OPUS Int J Soc Res* [Article in Turkish] 2020;15:282–300.
- Mantula F, Chamisa JA, Nunu WN, Nyanhongo PS. Women's perspectives on cultural sensitivity of midwives during intrapartum care at a maternity ward in a national referral hospital in Zimbabwe. *SAGE Open Nurs* 2023;9:23779608231160476.
- Jesse DE, Kirkpatrick MK. Catching the spirit of cultural care: A midwifery exemplar. *J Midwifery Women's Health* 2013;58:49–56.
- Bornstein MH. Parenting and child mental health: A cross-cultural perspective. *World Psychiatry* 2013;12:258–65.
- Sanders MR, Mazzucchelli TG. The promotion of self-regulation through parenting interventions. *Clin Child Fam Psychol Rev* 2013;16:1–17.
- Betancourt JR, Green AR. Commentary: Linking cultural competence training to improved health outcomes: Perspectives from the field. *Acad Med* 2010;85:583–5.
- Chedid RA, Phillips KP. Best practices for the design, implementation and evaluation of prenatal health programs. *Matern Child Health J* 2019;23:109–19.
- Fleet JA, Cutajar L, Steen M, Cyna AM. Language used during antenatal education for labour and birth: A literature review. *Evidence Based Midwifery* 2020;18:27–38.
- World Health Organization. WHO Recommendations: Intrapartum care for a positive child birth experience. 2019. Available at: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/272447/WHO-RHR-18.12-eng.pdf>. Accessed Jun 28, 2024.